

Доксологија у част Патријарха српског Порфирија у Мостару

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије стигао је 23. септембра 2023. године у поподневним часовима у Мостар.

Светејши Патријарх, у чијој пратњи су били преосвећена господа епископи захумско-херцеговачки и приморски Димитрије и јегарски Нектарије, свечано је дочекан у Градској вијећници. После пријема и разговора са градским руководством и представницима цркава и верских заједница, патријарх Порфирије је дао изјаву за медије:

– Данас смо се у Градској вијећници срели са граночелником и председником Градског вијећа, као и са представницима цркава и верских заједница. Посебно сам радостан због тога што сам видео да у заједничком резервоару свих који овде живе има више него довољно капацитета да свако из своје

позиције улажући напоре може допринети превазилажењу свих неспоразума, несрећа и невоља које су иза нас и изналажењу модела живота у којем је свако потпуно свестан да му је онај други потребан – или другачије да кажем – да је свако свестан да не може без оног другог. Нарочито сам радостан због тога што сви заједно осећају, а и ја се придружујем том осећању, да је увек добродошла помоћ и подршка споља, прихватање искустава и смерница од оних који су изван овог искуства, али да је пре свега важно да сопственим снагама и напорима они који живе у највећем мултиетинчком и мултирелигијском граду у Босни и Херцеговни учине све да свима буде боље. Мир је предуслов сваког нормалног живота, али мира нема ако нисмо дубински свесни да колико год је мир потребан мени потребан је и другом. Дакле, не може бити мира за оног који хоће мир само за себе, него тек уколико улаже све што су његови капацитети да има мир и онај који је поред њега, а то је гаранција да ће имати мир и онај који то жели. Молим се Богу да Бог благослови све људе који живе у овом благословеном и дивном граду, да благослови домове свих људи који овде живе, а да благодаћу својом учини да расте из дана у дан међусобно разумевање и осећање потребе да је свако сваком потребан. То је у крајној линији и нешто и што нас учи Исус Христос и Јеванђеље Његово, али и Куран и свака друга верска књига. У том смислу, уколико смо више верници и уколико више слушамо Реч Божју утолико се више трудимо да Реч Божја постане наша свакодневница. Када тако мислимо, говоримо и живимо онда ћемо сигурно бивати све бољи и бољи, а постајући све бољи и бољи учинићемо да нам свима заједно буде боље.

Његова Светост се потом са својом часном пратњом упутио у мостарски Саборни храм Свете Тројице, где је у част предстојатеља Српске Православне Цркве служена доксологија уз молитвено учешће високопреосвећене и пресвећене господе архијереја: црногорско-приморског Јоаникија, британско-скандинавског Доситеја, врањског Пахомија, шумадијског Јована, милешевског Атанасија, горњокарловачког Герасима, славонског Јована, бихаћко-петровачког Сергија, буеносајреског и јужно-централноамеричког и администратора загребачко-љубљанског Кирила, јегарског Нектарија и захумско-херцеговачког и приморског Димитрија који је одржао поздравно слово:

– Благословен који долази у име Господње! Ваша Светости, браћо архијереји, браћо свештеници, монаси и монахиње, браћо и сестре и драга дјецо, добродошли у Мостар! Град основан око мостова развио се на обалама које мостови повезују и назван је по њима. Наш нобеловац Иво Андрић говорећи о мостовима, истина, рекао је да су у они „општини, светији од храмова“, али

ипак није пропустио да закључи: Напослетку, све чиме се овај наш живот казује – мисли, напори, погледи, осмеси, речи, уздаси – све то тежи ка другој обали, којој се управља као циљу, и на којој тек добива свој прави смисао. Све то има нешто да савлада и премости: неред, смрт или несмисао. Јер, све је прелаз, мост чији се крајеви губе у бесконачности, и према ком су сви земни мостови само дечје играчке, бледи симболи. А сва је наша нада с оне стране. Символ те наде која нас чека „с оне стране“ је свакако и овај храм. Можда би најправедније било рећи да мостови, симболично гледано, образују хоризонталу крста у животима свих нас. Они су симболи оне вечите и никад засићене људске жеље „да се повеже, измири и споји све што искрсне пред нашим духом, очима и ногама, да не буде дељења, противности ни растанка“. Расуђујући на овај начин, символ вертикале крста, људске тежње да превазиђе зло, грех, бесмисао и смрт је свакако храм Божји, црква Божја, место где човек који је наишао на запреку... није застао пред њом, него је савладао и премостио вером, надом и љубављу у Христу, отвореношћу за Бога и ближње. Такав је, Ваша Светости, наш Мостар, архитектонски богат и благословен, као што смо покушали објаснити, многим мостовима и још многобројнијим црквама, катедралама и џамијама. Позвали смо Вас, између осталог, и да нам Вашим молитвама помогнете да ми верници, било којој вероисповести припадали, обогатимо овај град покајањем пред Богом и опраштањем људима, нашој браћи и комшијама и тако обновимо порушене духовне мостове међу нама.

У овом храму Свете Тројице данас, драга браћо и сестре, обележавамо троструки јубилеј. Наиме, ове године испуњава се 150 година од освећења овога храма, грађеног десетак година на месту тадашњег винограда на Пејковини и Бјелушинама, да би се у њему Духом Светим сабирала, као живе лозе на чокоту који је Христос, Црква Божја, којој је Отац наш небески виноградар. Такође, на овом месту 1903. године о празнику Силаска Светог Духа на апостоле, пре 120 година, епископску хиротонију је примио Свети свештеномученик Петар Зимоњић, Митрополит херцеговачки и дабробосански, сведок крста и васкрсења, као што су и овај храм и овај народ сведоци крста и васкрсења Христовог. И на послетку, трећи јубилеј и годишњица коју обележавамо везана је за 1933. годину када је пре пуних 90 година патријарх Варнава баш ових септембарских дана, скупа са Светим владиком Николајем, на сам празник Рођења Пресвете Богородице на овоме светоме месту служио последњу патријарашку Божанствену Литургију. Ово наше троструко радовање се преноси и на улогу наше заједнице у овом граду и на, дозволите ми да кажем, тројично историјско назначење које Мостар, верујемо, треба да испуни. Наиме, да три вере, две хришћанске и једна

муслиманска живе у њему у миру, слози и међусобном поштовању. Као што су многи приметили, прави Мостар не сме бити располућен на два дела, него ослоњен на три стуба и три заједнице које су га градиле и које треба и данас да међусобно добро сарађују. Хвала Богу, ми православни имамо добре односе и са Католичком мостарском бискупијом и са Исламском заједницом у Мостару, а муфтија и бискуп су били први који су реаговали и упутили конкретну помоћ приликом оскрнављења и девастације овога храма крајем прошле године, као и господин Кабири који је на челу јеврејске заједнице града Мостара. Том приликом, што је не мање значајно и што је разлог за посебу радост и наду, грађани Мостара показали су једнодушну солидарност и даривали га многобројним прилозима. Такође, дужни смо да напоменемо да нам је градска администрација на челу са градоначелником и председником Вијећа тада помогла, а данас већ можемо рећи да нам пружа континуирану подршку.

Ваша Светости, примите ове моје речи и уверавање да на свему горе побројаном радимо, искрено и чиста срца. Хвала вам што сте данас међу нама, али и што сте и у многим другим приликама, као поглавар наше Свете Цркве, увек ту да подржите нашу православну заједницу која градећи овај храм и учествујући у животу овог града, надамо се, на достојан начин доприноси духовном и културном богатству којим прави Мостарци треба да се поносе. Овај храм који грли овај прелепи град, као што знате, брутално је страдао, из темеља миниран и варварски ишчупан из земље рукама безумника, али захваљујући и нашем отпадништву и размирицама, којих се својевремено присетио наш Светејши патријарх Павле. Наиме, пре скоро 25 година, дан после устоличења мога претходника владике Григорија, стојећи на овоме месту које је тада било само огромна хрпа нагомиланог камења, мудри стари патријарх је рекао да не треба гледати шта су други урадили и скривили нама, него чиме смо ми допринели да се тако нешто догоди. Приликом распећа овог храма, његово камење и прах су се разасули дуж целог Мостара. Од како је почела његова обнова и васкрсење, многи људи различитих вера и нација уграђивали су себе и своју љубав у његово васкрсење. Обнова, још до краја необновљене Саборне цркве наше епархије, за нас православне у овом граду и овој епархији је обнова живота и нас самих, символ добродошлице и одрживости повратка Срба у овај град и долину Неретве, али је и слава Богу, као што већ рекох, радост за наше суседе и комшије. Све нас уједињује љубав Божја, љубав Христова. То нарочито не треба објашњавати када су у питању браћа римокатолици, јер нам је исто Јеванђеље, али ни превише када су у питању наша браћа муслимани и Јевреји. Наравно да су наше теологије различите, али наши

вредносни системи и однос према другоме и другачијем не би смели да буду. Да бисмо били деца Аврамова, Абрахамова или Ибрахимова, што ми сви држимо да јесмо, било којој вјери припадали, потребно је да родимо плодове достојне покајања. Иако је Господ из овог херцеговачког камена изнова и изнова, свим нашим гресима унаточ, подизао децу Аврааму, имајмо увек на уму да нисмо незамењиви. Да бисмо овде остали и опстали и живели у миру, један од плодова покајања који треба да имамо је, дубоко верујем, и истинско праштање. У данашњем свету у којем је готово немогуће разлучити ко више подмеће, подваљује и лажно се представља, и покајања и праштања јако је мало и огroman напор се треба уложити да се ове врлине стекну. У светлу свега реченог, можда је спора обнова овог нашег храма разлог за радост и понос. Вредних ствари има мало и тешко се стичу. Можда радимо спорије зато што све радимо темељно и трудимо се да наш храм заиста буде благослов мира овоме граду и земљи, свакој православној души али и свима осталима, плод истинског покајања и праштања, и као што рекосмо на почетку, духовни мост којим ходећи превазилазимо наше поделе и сједињујемо се са Богом и са ближњима. Нека би дао Господ да Вашим молитвама, Ваша Светости и браћо архијереји, у срцима свих нас Мостараца и Херцеговаца, светлије и топлије од мостарског сунца над овом мученичком земљом засија јеванђелска светлост нелицемерне љубави, коју непоменикова тама зла, лажи, греха и смрти не може никада обузети и надвладати и која попут ове кише натапа наша срца жедна милости, правде и истине Божје. Још једном, добродошли Ваша Светости. Благословите нас!

После поздравног слова владике Димитрија беседио је патријарх Порфирије:

– Духовни оче и пастиру Захумско-херцеговачке епархије, браћо архијереји, часни оци, браћо монаси и сестре монахиње, браћо и сестре, драга децо, сви заједно испуњени Духом Светим данас кличемно: Радуј се, Свети Саво! Радуј се, Свети Василије Острошки! Радуј се, Свети Петре Зимоњићки! Радујте се, пребиловачки мученици! Радујте се, сви мученици херцеговачки! Радујемо се, браћо и сестре, и ми данас сабрани овде под сводовима овог храма светог подигнутог у славу Свете Јединосушне Тројице! Радујемо се, јер смо се сабрали овде на Мостарском Сиону, на светом месту са којег се као на длану види читав град Мостар, на месту са којег се може доживети свеукупна васељена, пуноћа живота Срба, православних Мостараца и Херцеговаца који су обележили овај град. Православни српски корени сежу у саме почетке овог града. Од почетка постојања овог града до наших данашњих дана уграђивао се православни печат, православни и светосавски дух, уграђивали су се православни Срби и заједно са другим народима и људима који се Богу моле

на другачији начин изградили богатство и дивоту града Мостара, који је најмултиетничкији и најмултирелигијски град данас у Босни и Херцеговини.

Ми знамо, браћо и сестре, јер је тако забележио древни путописац, да има много народа под капом небеском и да су народи међусобно слични, да деле многе заједничке вредности и многа заједничка искуства, али да без обзира што имају много заједничког, сваки има неки свој печат. Међутим, без обзира на многе различитости постоји једна црвена нит, постоји нешто, како вели тај путописац, по чему су сви народи истоветни, идентични, а то је да сваки народ има место које је одредио да дигне храм у славу Божју и жртвеник са којег ће се обраћати Богу, место на којем ће се сабирати и остваривати међусобно јединство, али и мерити себе, огледати себе, процењивати себе на том месту у односу на оно што је Бог заповедио да је честито, да је истинито, да је праведно, да је свето, да је исправан начин живота. Ево, Бог је дао да ми православни Срби имамо и место и имамо и начин. Овде у Мостару то је ово место, а начин је онај начин који је давно као образац нашем народу дао Свети Сава. То је православни, хришћански, јеванђељски начин који у срцу своје има крстолики пут, крстолики образац, пут љубави, образац љубави, образац који је дефинисао сам наш Господ једноставним речима, свима блиским, а у исто време и начин којји свако може да унесе у свој живот само ако хоће. То је заповест Божја, христолика заповест љубави да читавим својим бићем волимо Бога, али да исто тако и ближњега свога волимо као самога себе.

Већ у Јеванђељу је постојало питање: Ко је наш ближњи? А можда је исправније то питање обрнути, па рећи: Које сам ја ближњи? Ако слушамо реч Јеванђеља о љубави онда знамо да нас је Господ позвао да ми будемо ближњи другима или реч коју је цитирао преосвећени владика Димитрије, реч блаженопочившег патријарха Павла, који је рекао да не треба да обраћамо пажњу на то шта нам други чине, а која би се могла не исправити него продужити и допунити речима да је важно шта сам ја другом учинио, тј. Бог нас неће питати шта су други нама учинили, али ће нас питати шта смо ми другима учинили и неће нас питати ко је нас видео као своје ближње, већ ће нас питати, у светлу Божје заповести, кога смо ми видели као свога ближњега. Наравно, ближњи није хуманистички апстракт, удаљени човек који живи негде независно од нас, него наш ближњи, твој ближњи, брате, и твој ближњи, сестро. Брате, твој ближњи је твоја жена, твоја супруга; а сестро, твој ближњи је твој муж. Супружници и родитељи, ваши ближњи су ваша деца, најнепосреднији ближњи. Драга децо, ваши ближњи су ваши родитељи, ваша браћа и ваше сестре. Бог је поставио свакога од нас у конкретан живот.

Свакоме је дао непосредно ближњег да би ту могао да провери себе колико је веран Богу и заповестима Његовим, дакле, у мери у којој волиш своју жену, брата, и сестро, у мери у којој волиш свога мужа, и ви заједно своју децу, знајући да је љубав христолика, да није једноставна и да подразумева жртву, трпљење и одрицање, али да је то јарам Христов и крст Христов који је једини пут који води у победу. Дакле, знајући то Бог нам је дао и тај конкретан простор да бисмо ту, вежбајући се у љубави, васпитали себе, претворили своје бивство у љубав, да када изађемо из свога дома да онда волимо свог првог комшију, своје сроднике, свој народ, а волеши свој народ, знајући шта је то љубав према свом народу, љубећи оно што јесмо, знајући ко смо, онда постајемо потпуно зрели и способни да љубав према својим непосредним ближњима буде прозор ка, под наводницима, другом и другачијем, да онда кроз непосредног нашег ближњег сви људи овога света постану наши ближњи.

Дакле, браћо и сестре, данас смо овде у Мостару и важно је да знамо ту истину и заповест Јеванђеља Христовог. Нажалост, неретко онда када хоћемо да будемо Христови и када је Црква наша простор нашег постојања, наши по крви ближњи нас не разумеју, а понекад и осуђују, не због тога што ми мислимо да смо ми бољи или исправнији од њих – напротив, ми знамо да смо слаби и немоћни – него због тога што не виде Цркву и Јеванђеље Христово као место и простор свога преображаја, свога спасења, свога узрастања у добру. Не виде Цркву као присуство Христово и Јеванђеља Његовог и или нису читали Јеванђеље или ако су га читали нису разумели и виде и Цркву и Јеванђеље као оруђе, као средство за реализовање онога што се зове крв и тло, а Дух Свети је онај који и крви и тлу и телу даје смисао и пуноћу. Зато, браћо и сестре, овде у Мостару, у граду који је страдалник, у граду који има искушења, који носи са собом многе ране у свакој души, у сваком народу – сваки народ има своју светињу и место на којем се обраћа Богу и могућност да преиспита себе заповестима Божјим, Законом Божјим – даје се могућност да пропусти, промашаји и падови код свакога појединачно буду најпре препознати, а онда уз помоћ Божју, уз благодат Његову, да се са Богом преображавају.

Мало где има, браћо и сестре – данас сам имао разне сусрете – таквих ресурса и таквих резервоара, без обзира што то звучи парадоксално, као што има овде у граду Мостару, не само за наду, него за истински напредак у међусобном разумевању и препознавању чињенице да је свако свакоме потребан. Добро су дошли савети и помоћ споља. Добро је дошла подршка оних који понекад хоће да нам кажу како треба да живимо да би нам било

боље. Добро су дошли такви савети и подршка и овде у Мостару, али ја сам потпуно сигуран и сигуран сам у то да огромна већина, ако не и сви житељи града Мостара, деле исту спознају и искуство да резервоар, капацитети и ресурси за заједнички живот пре свега постоје овде и да готово нико не може покренути такву снагу, унутарњу енергију која постоји овде, истинским и заједничким напорима до ви сами ослањајући се на сваку подршку одакле год долази, али пре свега ослањајући се на благодат Божју, на љубав Његову кроз молитву, кроз веру, кроз покајање, кроз пост, кроз све оно што чини да духовни живот итекако постоји, као и нада и перспектива да свако буде бољи да би свима заједно било боље.

Зато, браћо и сестре, нека Бог да да ова светиња што пре добије свој првобитни изглед, да сјаји пуним сјајем какав је имала пре 150 година, али пре свега да буде обасјана нашим сабирањем овде у овом храму. Нека сија нашом молитвом, нашим подвигом, нашом вером, нашим јединством, јединством у вери, јединством у Цркви Христовој, јер ако смо у томе уједињени онда смо уједињени у добру и у врлини и учествујемо у лепотама дара живота. Ту и такву лепоту можемо и да сведочимо и да делимо са другима, да обогачујемо друге, а ако смо у истом, у добру и лепоти са другима, можемо и ми да будемо обогачени другима.

Браћо и сестре, сећам се приче Сепет трешања у којој је описан дечји доживљај свете Литургије баш овде на Бјелушинама из неког давног времена које можда памти и нашег брата Алексу Шантића. Доживљај Литургије у мостарској Саборној цркви је доживљај пре свега блискости, онога што ми језиком духовним називамо јединство, јер је све присутне под сводом тада највеће цркве на Балкану девојчица Аника, која је написала причу, осетила као своју породицу – блиско, а тако доживети све људе је, како бисте ви Херцеговци рекли – големо!

Долазећи овде у овај свети храм ми постајемо једна фамилија. Жао ми је што сам закаснио на мостарске трешње, али нисам закаснио на мостарске кише, оне су ме дочекале, али дочекало ме је сунце на лицима свих вас, Алексино сунце. Наш брат Алекса би рекао: остајте овде, јер сунце туђег неба неће вас грејати као ово мостарско, херцеговачко, јер је то ваше сунце, а ми из Цркве ћемо рећи и светосавско, јер смо у долини Неретве, долини Светог Саве, принца Растка који је кормило овоземаљско препустио брату и заменио га за небеско кормило. Нека Бог да да увек будемо на броду којим управља Свети Сава, на броду чије је кормило небеско. Нека сте сви благословени и нека Господ унесе мир и радост у сваку вашу душу, у душу и срце ваше деце, у

ваше породице, у наш православни народ овде у Мостару и у читавој Херцеговини, али да изведе Господ и радост и мир међу све људе који живе овде у Мостару без обзира како се зову и како се Богу се моле и наравно и изнад свега да унесе мир међу све народе. Нека сте благословени и да Бог да да се овде окупљамо, а ја се молим да то буде, ако Господ хоће, на следећу храмовну славу, да освештамо храм. Живели на много година!

th: 0px;

spc.rs